

MIND

4

TERUGBLIK VOORUITDENKERSLEZING

'ONGELIJK MAAR FAIR'

24 NOVEMBER 2016

Cinecitta / Tilburg

THE GAP



VOORUITDENKERSLEZING 'ONGELIJK MAAR FAIR'

Een van de meest prangende kwesties van deze tijd is de sociaal-economische tweedeling van de samenleving. Het verschil tussen kansarmen en kansrijken groeit, en daarmee ons ongenoegen. Brexit, de populariteit van Donald Trump, de opkomst van populistische partijen in Europa: in de analyse van de groeiende onvrede van burgers is de discussie over ongelijkheid nooit ver weg. Prangende vragen als 'waar komt de toenemende ongelijkheid vandaan, wat betekent het voor onze samenleving, is het goed of slecht én wat staat ons te doen?' domineren wereldwijd het maatschappelijk en politiek debat.

De derde Vooruitdenkerslezing van BrabantKennis, een lezingenreeks waarin (inter)nationale denkers en opinieleiders zich vanuit een persoonlijke invalshoek over de toekomst van Brabant buigen, gaat over groeiende sociaal-economische ongelijkheid. Een thema waar iedereen van wakker ligt. Pessimisme, doemscenario's en onheilsretoriek voeren de boventoon. De Vlaamse hoogleraar Marc de Vos (UGent) roeit tegen de stroom in door juist een positief wereldbeeld te schetsen van kansen, mensen, diversiteit en merite. De Vos kijkt voorbij de cijfers en legt het echte hart van ongelijkheid bloot.

 JULIAN ZIELEMAN
 @JULIANZIELEMAN
 BIJ DE
 VOORUITDENKERSLEZING
 VAN @BRABANTKENNIS
 THEMA: DE TWEEDELING
 IN DE SAMENLEVING.
 #MINDTHEGAP

 MARC DE VOS
 @DEVOSMARC
 TE GAST BIJ
 @BRABANTKENNIS OVER
 ONGELIJKHEID, KANSEN
 EN #MINDTHEGAP

 BUURTBINDERS
 @BUURTBINDERS
 KOPERS EN GEBRUIKERS
 BEPALEN DE WAARDE.
 EN DUS IS (VEEL) GELD
 SOMS VERDIEND!
 VERFRISSEND PERSPECTIEF
 VANAVOND VAN M. DE VOS
 @BRABANTKENNIS

HET SPRAAKMAKENDE BOEK VAN MARC DE VOS: 'ONGELIJK MAAR FAIR'

Sinds de financieel-economische crisis is de polarisatie tussen 'arm' en 'rijk' actueel. De boekenkasten staan inmiddels vol met rampenliteratuur. Ongelijkheid als bron van alle maatschappelijke kwalen. Ongelijkheid zou de economische groei en stabiliteit in gevaar brengen, de democratie ruïneren, hele samenlevingen zwaar ongelukkig maken en voor maatschappelijke verdeeldheid zorgen. De wereld zou steeds meer bestaan uit grootkapitalisten, met een onderlaag van onderdrukten. In zijn spraakmakende boek *Ongelijk maar fair* geeft Marc de Vos een sterk tegengeluid als het gaat om economische ongelijkheid en het wij-zij-denken. Daarvoor gaat hij eerst terug naar de basis: is ongelijkheid goed of slecht?

ONGELIJKHEID: GOED OF SLECHT?

Veel mensen zien ongelijkheid als 'unfair' en gelijkheid als 'fair'. De Vos deelt deze visie niet. Zijn uitgangspunt is dat elk mens met unieke biologische en genetische kenmerken op aarde komt om op te groeien in een unieke familiale, culturele en maatschappelijke context. Mensen zijn per definitie verschillend en dus ongelijk, schrijft hij in zijn boek. Noem het eerder onderscheid of verschil, want ongelijkheid insinueert iets negatiefs. Het is positief. Het is de kleur van het leven en de brandstof voor menselijke vooruitgang.

Het vertrekpunt van De Vos is een vrije samenleving waarin iedereen, ongeacht afkomst en geloof, gelijke kansen krijgt om de eigen talenten te ontplooiën. Die gelijke kansen leveren automatisch ongelijke resultaten op. Dat is normaal en hoort erbij, aldus de hoogleeraar. Een passage uit zijn boek: "Ongelijkheid is *goed* wanneer ze, in een context van effectieve gelijke kan-

sen, de verschillen in menselijke talenten en menselijke keuzes reflecteert. Ongelijkheid is *slecht* wanneer ze het gevolg is van een gebrek aan gelijke kansen, of van een falend beleid om het benutten van gelijke kansen mogelijk te maken. In dat geval is echter niet de ongelijkheid per se het probleem, maar wel de onderliggende obstakels voor het bieden of benutten van gelijke kansen."

TRENDMATIGE VERANDERINGEN

Sinds de jaren zeventig hebben zich grote, structurele, trendmatige veranderingen voorgedaan in de westerse samenleving. Denk aan de vrouwenemancipatie, veranderende gezinsstructuren, massa-immigratie, opkomst van de kenniseconomie, globalisering en digitalisering. Deze forse ontwikkelingen zorgen voor meer diversiteit in de samenleving en een groeiende economische ongelijkheid. De combinatie van technologieën en globalisering brengt momenteel veel teweeg. Er is nog nooit een betere tijd geweest voor mensen met een speciaal talent of goede opleiding. Tegelijk is er nog nooit een slechtere tijd geweest voor mensen met 'gewone' talenten en minder goede opleidingen. De inkomensladder van de westerse samenleving toont enorme verschillen. Er is een top die substantieel vooruitgang boekt, een middenklasse die verder uitdunt én een groep die onderaan vastzit en de rest nog maar moeilijk kan inhalen. 

MENSKAPITALISME

Een van de kernboodschappen uit *Ongelijk maar fair* is dat we de moderne economie moeten begrijpen als 'menskapitalisme'. De mens is, met al zijn unieke gaven en talenten, het hart van de economische ongelijkheid. Daarmee gaat De Vos in tegen Piketty, die juist het vermogen als sleutel van ongelijkheid ziet. De Vos zegt dat

de grootste talenten, met name superondernemers die via het internet de hele wereld veroveren, voor de grootste ongelijkheid zorgen. Het goede hiervan is de menselijke verdienste van inspanning, maar het is slecht als anderen onvoldoende kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Zo ontstaan er steeds meer ongelijkheden in de samenleving. Een stukje ongelijkheid is goed te verdragen, maar een te grote kloof niet.

KANSENBELEID

Onze samenleving is ongelijker dan we vrezen. Wie verder kijkt dan de statistiek, ziet dat er achter de inkomensongelijkheid gezinsongelijkheid schuilgaat. De werelden tussen hoog- en laagopgeleiden drijven verder uit elkaar, met aan de onderkant van de maatschappij grote sociaaleconomische problemen. Zo zijn er kinderen waarvan beide ouders niet werken. Of kinderen die onvoldoende gestimuleerd worden door de ouders, waardoor de cognitieve ontwikkeling achterblijft. Dit alles is bijna een bron van erfelijke ongelijkheid en bepaalt het langetermijnsucces van een kind. Gezinsongelijkheid heeft dus grote invloed op economische ongelijkheid. De Vos pleit daarom voor een aangepast kansenbeleid dat focust op het gezin en de vroegkinderlijke levensfase. Zijn visie: speur ongelijkheid tussen subgroepen en gezinnen op én grijp vroegtijdig, al vanaf het gezinsleven, in. Prik door de façade van statische jaargemiddelden heen en ga op microniveau en tot in lengte van jaren mensen, groepen en relaties volgen. Heb aandacht voor opmerkelijke evoluties in gezinspatronen, opvoeding en ouderlijk gedrag. En, uiterst belangrijk, stem het onderwijsbeleid af op de diversiteit van onze huidige samenleving.

WIN-WIN

De hervorming van het sociale beleid volgens de theorieën van De Vos is complex, geeft de professor zelf ook toe. Het vraagt om een compleet andere benadering die de politiek ook nog eens jarenlang moet volhouden. Dat is veel moeilijker dan een extra dosis belastingen, maar is nodig om tot de kern van ongelijkheid te komen en aan een samenleving te kunnen bouwen die effectief ongelijk maar fair kan zijn. We moeten zien te voorkomen dat economische ongelijkheid voorspelbaar wordt, beklemtoont hij. Zorg voor een samenlevingsambitie die stroomopwaarts werkt, met kansen voor iedereen. Niet alleen voor kinderen van succesvolle kenniswerkers, maar óók voor kinderen die onderaan instromen. Zie onze ongelijkheid dan niet als 'de één wordt rijker ten koste van de ander'. Het is echt win-win, beschrijft de hoogleraar. Alleen winnen sommigen meer dan anderen. Ongelijk maar fair.

BRABANTKENNIS
@BRABANTKENNIS
INTERNET IS EEN GROTE
ONGELIJKHEIDSMACHINE.
MET EEN SLIM ALGORITME
EN EEN SITE WORD JE
MILJARDAIR. GEBRUIKERS
KOST HET NIETS.
#MINDTHEGAP

MIRJAM SMULDERS
@MIRJAMSMULDERS
SOCIALE EN CULTURELE
ERFELIJKHEID ZORGT VOOR
ONGELIJKHEID, NIET DE
ECONOMIE #MINDTHEGAP

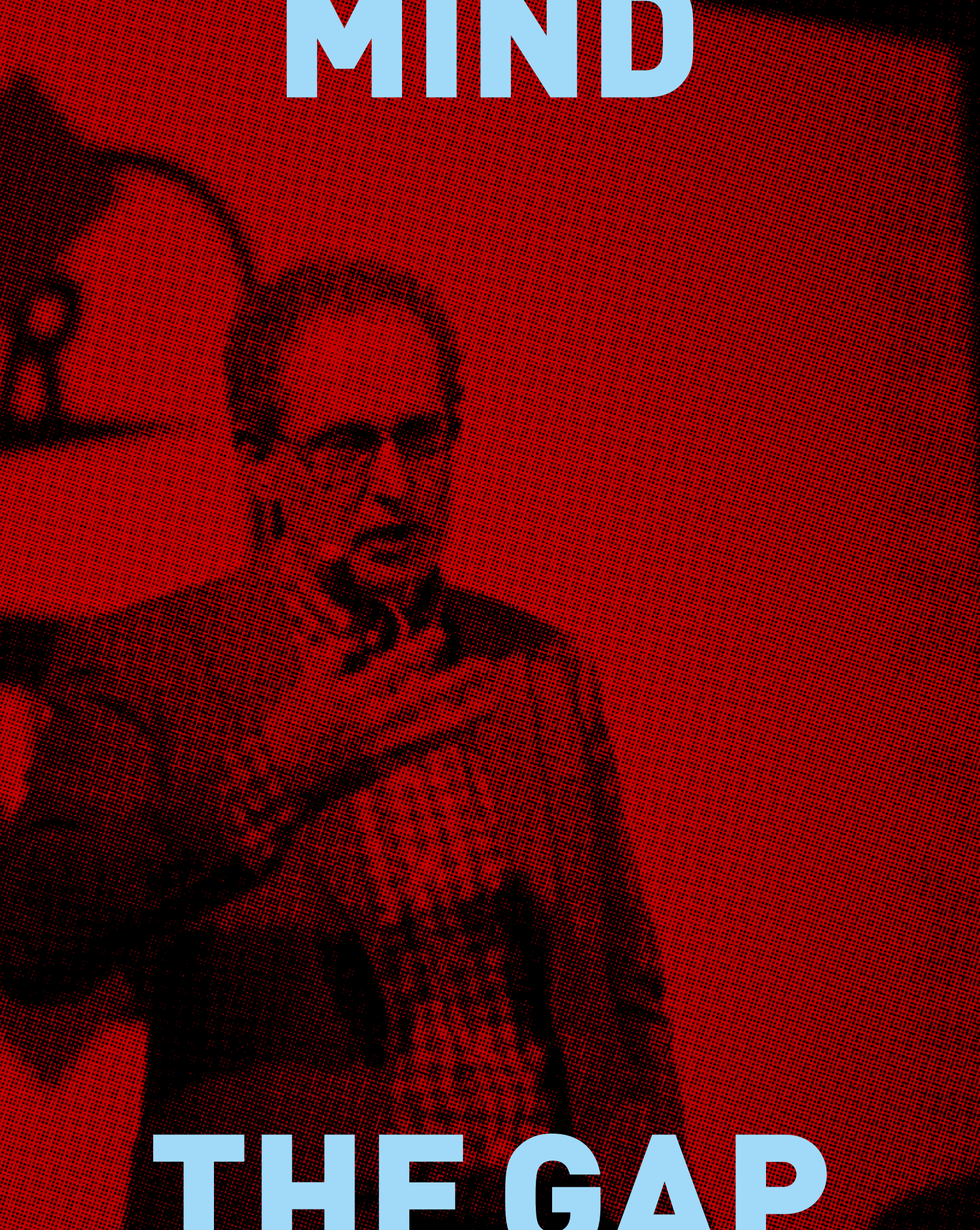
MARC DE VOS IS LICENTIAAT EN DOCTOR IN DE RECHTEN (UGENT), LICENCIÉ EN DROIT SOCIAL (ULB) EN MASTER OF LAWS (HARVARD UNIVERSITY). HIJ IS DIRECTEUR VAN DE BELEIDSDENKTANK ITINERA EN DOCEERT ARBEIDSRECHT, EUROPEES RECHT EN INLEIDING TOT DE RECHTSSTAAT AAN DE UGENT, DE VUB EN ALS GASTDOCENT AAN BUITENLANDSE UNIVERSITEITEN. ALS INTERNATIONAAL BELEIDSEXPERT SCHRIJFT, ONDERWIJST, SPREEKT EN DEBATEERT DE VOS REGELMATIG OVER ARBEIDSRECHT, EUROPESE INTEGRATIE, ARBEIDSMARKT, PENSIOENEN, VERGRIJZING, GEZONDHEIDSZORG EN DE WELVAARTSSTAAT. ZIJN RECENTE PUBLICATIES GAAN OVER GELUK, KAPITALISME, GLOBALISERING EN ONGELIJKHEID.



“Soort zoekt soort op
de huwelijksmarkt.
Zo ontstaan steeds meer
gescheiden werelden
tussen hoog- en
laagopgeleid, wat bepalend
is voor de toekomst van
opgroeïende kinderen”

MARC DE VOS

MIND



THE GAP

MEER QUOTES VAN MARC DE VOS TIJDENS DE VOORUITDENKERSLEZING

JOSSE DE VOO6D
@JOSSEDEV006D
@DEVOSMARC STELT
'ONGELIJK, MAAR FAIR'.
HIJ IS GECHOQUEERD DAT
MEN DIT CHOQUEREND
VINDT. #ONGELIJKHEID
#TABOE? @BRABANTKENNIS
#MINDTHEGAP

BRABANTKENNIS
@BRABANTKENNIS
HET MENSELIJK KAPITAAL
IS DOMINANT EN NIET HET
FINANCIËLE KAPITAAL
ZOALS PIKETTY BEWEERT,
ZEGT @DEVOSMARC
#MINDTHEGAP

- “Ongelijkheid beroert de geesten en is door de populistten gekaapt. Hoe ongelijker, hoe ongelukkiger, ongezonder en gefrustreerder. Ik geef een weerwoord door te spreken over ‘ongelijk maar fair’. Volgens velen een provocatie, iets wat je niet kan zeggen.”
- “Een voorbeeld van ongelijk maar fair: Cristiano Ronaldo verdient, aangepast aan de inflatie, vijftig keer meer dan wat Johan Crujff verdiende. Maar Ronaldo is niet vijftig keer beter dan Crujff als voetballer. Is het dan fair dat hij meer verdient? In termen van waarde, ja. We moeten ons niet blindstaren op de cijfers. Kijk naar het waarom. In de tijd van Crujff zagen slechts enkele supporters de wedstrijd vanaf een dure, kille tribune, maar met de komst van televisie en internet bekijkt de hele mensheid de wedstrijd vanaf de luie sofa. Het geld komt niet van supporters, maar vooral van tv-contracten en sponsors.”
- “Een voorbeeld van slechte ongelijkheid? Gordon Gekko (film Wall Street, 1987) met zijn beroemde woorden: *‘Hebzucht is goed’*. Hierbij gaat het om pakken wat je pakken kan, terwijl het van een ander is. Er is geen meerwaarde, dus is het slechte ongelijkheid.”
- “‘Gelijkheidsstrijders’ denken alleen in termen van geld. Blijkbaar is dat het enige wat telt. Maar in de periode waarin de economische ongelijkheid is toegenomen, is de niet-economische ongelijkheid op bijna alle fronten afgenomen. Denk aan zaken als geluk, welzijn, duurzaamheid en milieu.”
- “Waarom stijgt de inkomensongelijkheid? Belangrijke factoren zijn: toenemende gezinsdiversiteit (het klassieke gezin bestaat niet meer), demografie (groeïende groep babyboomers) en massa-immigratie.”
- “Ik volg de overbekende Piketty niet in zijn veronderstelling dat kapitaal uit het verleden steeds meer de toekomst van de ongelijkheid zal bepalen. Mijn visie: niet het vermogen maar de mens is de sleutel van ongelijkheid. Het gewicht van familiale erfenissen neemt af. De eerste generatie superondernemers zijn de allerrijksten, niet hun erfgenamen.”
- “Piketty focust op het financiële aspect en meet niet wat hij juist wél zou moeten meten: menselijk kapitaal. Ik vind dat onbegrijpelijk, aangezien we in een kenniseconomie leven.”
- “Er is sprake van een zandlopereconomie met bovenaan de superondernemers die via het internet mondiaal gaan. Onderaan op de inkomensladder staan mensen die op de arbeidsmarkt niets kunnen met de evolutie van technologie en globalisering. Dat is de polarisatie van de arbeidsmarkt. Daar ligt de gemeenschappelijke trend.”

MIND

VOORUITDENKERSLEZING
'ONGELIJK MAAR FAIR'

- “Mede door economische stilstand (in de reële economie is de vernieuwingsgraad veel kleiner dan mensen denken) en verplaatsing van arbeid (de grootste middenklasse zit in China) neemt de ongelijkheid binnen landen toe én tussen landen af.”
- “Soort zoekt soort op de huwelijksmarkt. Zo ontstaan steeds meer gescheiden werelden tussen hoog- en laagopgeleid, wat bepalend is voor de toekomst van opgroeiende kinderen.”
- “Met onze populistische fixatie op de cijfers verspillen we energie. Je moet heel voorzichtig zijn met statistiek. Het toont enkel statische snapshots, maar vertelt niets over de beweging daarachter. Kijk naar de film (de trend) in plaats van naar de foto (het nu).”
- “Er zijn bepaalde groepen in de samenleving wiens film er totaal anders uitziet dan die van andere groepen. Verschillende films in dezelfde samenleving, met dezelfde economie en hetzelfde beleid. Daar ligt de échte ongelijkheid. Als we een goede uitspraak willen doen over de gezondheid van onze samenleving moeten we gezinnen van dichtbij gaan volgen.”
- “We moeten oppassen dat er geen rechtstreekse lijn ontstaat van de baarmoeder naar de ouders naar de onderwijspositie en als laatste naar de verdienpositie op de arbeidsmarkt. Zo creëren we een soort erfelijke meritocratische elite. Laat het onderwijs de ongelijkheden die in de vroegkinderlijke fase ontstaan compenseren in plaats van accentueren.”
- “Als we in ‘wij-zij’ blijven denken, moeten we over dertig jaar vaststellen dat onze samenleving geen samenleving meer is. Dat we zowel mentaal als fysiek in verschillende realiteiten leven. We moeten daarom tijdig ons sociale beleid heruitvinden en kantelen richting preventie in plaats van problemen vermijden en oplossen.”

🐦 JOKS JANSSEN
@JOKSJANSSEN
HET GAAT OM DE FILM,
NIET DE FOTO ALS
HET GAAT OM (VOLGEN
VAN) ONGELIJKHEID
#MINDTHEGAP

🐦 HEIDI BUIJTELS
@HEIDIBUIJTELS
SOMS IS EEN SPREKER
NIET TE VANGEN IN
TWEETS. ALS DE NUANCE
ONTBREEKT, ONTBREEKT
HET VERHAAL #MINDTHEGAP
@DEVOSMARC

HOE FAIR IS DE BRABANTSE SAMENLEVING?

 **GODELIEVE ENGBERSEN**
 @GODELIEVETT
 #MINDTHEGAP VOLLE BAK
 IN @CINECITTA013 MET
 @BRABANTKENNIS.
 VIA @RALFEMBRECHTS
 KREGEN WE EEN TRAILER
 VAN DANIEL BLAKE.
 #KIJKTIP! #TILBURG

 **JOKS JANSSEN**
 @JOKSJANSSEN
 OPROEP VAN
 @RALFEMBRECHTS AAN
 WETHOUDERS SOCIALE
 ZAKEN OM AMBTENAREN
 VERPLICHT NAAR FILM 'I,
 DANIEL BLAKE' TE LATEN
 KIJKEN #MINDTHEGAP

 **MARJOFRENK**
 @MARJOFRENK
 INVESTEER IN PRIMAIR-
 EN VOORTGEZETONDERWIJS
 #MINDTHEGAP

 **BRABANTKENNIS**
 @BRABANTKENNIS
 GEEF DE AANDACHT AAN DE
 KINDEREN DIE DAT HET
 MEESTE NODIG HEBBEN
 #WEGMETDEVOORORDELEN
 #HAALERUITWATERINZIT
 #YVONNEKOPS #MINDTHEGAP

Het boek van Marc de Vos is niet bedoeld als laatste woord. Integendeel, er is nog veel dat we samen moeten uitzoeken om tot een ongelijkheid te komen die fair is. Na het scherpe betoog van De Vos nodigt gespreksleider Frederieke Hegger, journalist bij RTL-Z, Ralf Embrechts, Yvonne Kops en Henri Swinkels uit om hun visie te geven over ongelijkheid in Brabant. Hoe fair is onze samenleving?



RALF EMBRECHTS is sociaal makelaar op vele fronten. Zo is hij directeur van de Maatschappelijke Ontwikkelings Maatschappij (MOM) en mede-initiatiefnemer van de armoedeglossy Quiet500.

RALF EMBRECHTS: "Ik maak me sterk voor de armste wijken van Tilburg, waar ik me vooral richt op wonen, zorg en welzijn. Iedere dag ontmoet ik mensen met grote problemen, voor wie ik het verschil probeer te maken. Deze mensen zijn moe van telkens van het kastje naar de muur gestuurd te worden. De armoede in de samenleving lijkt af te nemen, maar geloof me: wie er nog middenin zit, komt er moeilijk uit. De crisis is over, maar de bijstand blijft stijgen. Ik zie de banen nog steeds niet de wijk inrollen. De kloof wordt groter en groter. Eén op de acht kinderen krijgt niet dezelfde kansen als leeftijdsgenoten. Er is bijvoorbeeld geen geld voor een sportvereniging of verjaardagsfeestje. Welk voorbeeld geven we deze kinderen? Hun ouders krijgen constant flexcontracten of zelfs ontslag aangeboden. Een jongen bij mij in de wijk is 23 jaar én te oud voor het werk in de supermarkt. Hij was het lievelingetje van de winkel en kreeg vlak voor zijn vaste contract toch zijn ontslag. Hoe kan hij de arbeidsmarkt nog vertrouwen? Ik zie mensen struggelen. Hardwerkende moeders met meerdere baantjes,

waarvan de kinderen alleen thuis komen, maar die nog steeds niet kunnen rondkomen. Hoe moeten zij hoop houden? Mensen worden keer op keer teleurgesteld en die teleurstelling stapelt zich op. Ik ben van de hoop, maar verwacht dat het nu echt doorklapt. Geloof me, in maart ontploft het tijdens de verkiezingen."

KIJKTIP VAN RALF EMBRECHTS: de film 'I, Daniel Blake': <https://www.youtube.com/watch?v=2Dt-VYlVchc>


YVONNE KOPS is lid van de raad van bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs. OMO verzorgt voor ruim zestigduizend leerlingen in Brabant voortgezet onderwijs: van praktijkonderwijs tot gymnasium.

YVONNE KOPS: "Ook wij worstelen met de vraag: wanneer is ongelijkheid goed en wanneer is het slecht?  Er is een experiment (zie kijktip) dat laat zien hoe ongelijkheid in het onderwijs kan ontstaan en wat je eraan kunt doen. Je selecteert een aantal kinderen en legt de lat hoog voor hen. Het resultaat? Zij gaan daardoor beter presteren. Positief, maar het heeft ook een andere kant. Wanneer je de lat voor andere kinderen laag legt, presteren zij onder hun kunnen. Daarin schuilt het gevaar wat Marc de Vos ook beschrijft: minder kansen in het onderwijs voor kinderen die vanuit thuis weinig kansen krijgen  én meer kansen voor kinderen die vanuit thuis al veel kansen krijgen. De laatste jaren hebben wij het onderwijs meer gepersonaliseerd: we willen voor elk kind de lat zo hoog mogelijk leggen, om zo de kansen van alle kinderen substantieel te verbeteren. Het risico is dat kinderen die vanuit thuis al meer kansen krijgen het eerst van deze aanpak profiteren, waardoor de uitkomsten in eerste instantie ongelijk zullen zijn. In die zin moet je dus extra aandacht geven aan kinderen die het

meer nodig hebben. Onze opdracht is om álle kinderen goed onderwijs te bieden. Iedere docent moet blanco naar de leerling kijken: 'Ik heb hoge verwachtingen van jou en ga je zo ver mogelijk brengen.' We vinden het daarbij ook belangrijk om te focussen op de persoonsvorming van de leerlingen. Zij moeten leren luisteren en kijken naar anderen in de samenleving, om gescheiden werelden en polarisatie te voorkomen."

KIJKTIP VAN YVONNE KOPS: het filmpje over 'The Pygmalion Effect', een experiment over hoe ongelijkheid in het onderwijs wordt ge(re)produceerd:
<https://www.youtube.com/watch?v=1jRmydapTZc>.

HENRI SWINKELS is namens de SP gedeputeerde Leefbaarheid en Cultuur in Brabant. Hij richt zich met grote gedrevenheid op het versterken van de sociale veerkracht van de samenleving.

HENRI SWINKELS: "Met ons programma 'Sociale veerkracht' willen we ervoor zorgen dat iedereen in de samenleving een gelijkwaardige plek krijgt. Om dat te bereiken, moeten we vaak tegen de stroom in roeien. De maatschappij zal nooit alleen uit toptalenten bestaan, maar uit een gradatie van mensen met eigen talenten. Het draait niet alleen om brains, óók vaardigheden zijn belangrijk. De globalisering opent een wereld vol kansen voor mensen. Dat is mooi, maar we hebben ook mensen met andere kwaliteiten nodig in onze samenleving. Kwaliteiten die net zo belangrijk zijn, maar die we blijkbaar lager waarderen. We hoeven niet alleen toe te kijken hoe één persoon iets heel goed kan. Laten we onze kwaliteiten bundelen om samen iets bijzonders te bereiken. We zijn het aan onze toekomst verplicht om sociale initiatieven te laten ontstaan en deze te analy-

seren: wat werkt wel, wat niet? Om succesvolle initiatieven elders in Brabant te herhalen, in de schijnwerpers te zetten en vooral nóg beter te maken, zodat mensen gelijke kansen krijgen. We spreken momenteel van een herstel van de economie, maar velen beleven dat nog niet. Mensen lopen tegen dilemma's aan. Wat als iemand de huur niet meer kan betalen, uit huis wordt gezet en een ander vervolgens 'zijn' huis krijgt aangeboden met een subsidie vanuit het rijk? Dat moeten we kunnen blijven uitleggen. Lukt dat niet, dan zet je mensen tegenover elkaar in de samenleving."

KIJKTIP VAN HENRI SWINKELS: de 'Tegenlicht Kort'-aflevering waarin de sociale missie van Greystone Bakery als illustratie van welzijnsbevordering in de betekenis-economie wordt getoond: https://www.youtube.com/watch?v=MMAny_8k5uc&sns=em

ISIS BOOT
@ISISBOOT
ONDSCHIED IN
GELIJKWAARDIGHEID VS
#GELIJKWAARDIGHEID IN
VRAAG HOE OM TE GAAN
MET VERSCHILLEN IN
ONDERWIJS/OPLEIDINGS-
NIVEAU #MINDTHEGAP

SUZANNE LECLUIJZE
@SLECLUIJZE
"WE DON'T HIRE PEOPLE
TE MAKE COOKIES WE MAKE
COOKIES TO HIRE PEOPLE"
VAN GELD NAAR WELZIJNS-
BEVORDERING #MINDTHEGAP

MIRJAM SMULDERS
@MIRJAMSMULDERS
@HENRISWINKELS KUNST
OM EEN SAMENLEVING TE
BOUWEN WAARIN IEDEREEN
GELIJKWAARDIG IS.
ONGELIJKMAARGELIJKWAAR-
DIG @SOCIALEVEERKRACHT
#MINDTHEGAP

ARNO UIJLENHOET
@ARNOUJLENHOET
MOOIE VOORUITDENKERSLE-
ZING OVER ONGELIJKHEID:
HOE ZORGEN WE VOOR
MEER KANSENGELIJKHEID?
#MINDTHEGAP
#BRABANTKENNIS

TON WILTHAGEN
@WILTHAGEN
BEDANKT @DEVOSMARC VOOR
JE MOOIE VERHAAL IN
#CINECITTA #TILBURG
OVER "ONGELIJK MAAR
FAIR" - GOEDE OPKOMST
@BRABANTKENNIS

MEER LEZEN



ONGELIJK MAAR FAIR

Waarom onze samenleving ongelijker is dan we vrezen, maar rechtvaardiger dan we hopen. [Marc de Vos - Uitgeverij Lannoo Campus - 2015]



QUIET500

Een glossy die (stille) armoede vanuit verschillende invalshoeken belicht. [Tweede editie Quiet500 - Oktober 2016]

Worden de rijken steeds rijker en de armen steeds armer? Wat maakt superondernemers zo super? Is de middenklasse verleden tijd? Bepalen gezinnen en genen de ongelijkheid vanaf de eerste seconde van een mensenleven? Het zijn vragen die Marc de Vos stelt in zijn boek *Ongelijk maar fair*. De Vos signaleert al jaren grote kritiek, frustratie, bezorgdheid en verontwaardiging omtrent het ongelijkheidsvraagstuk. In zijn boek beukt hij fel in op wat hij omschrijft als het huidige 'populistische discours' dat polarisatie voedt en het wij-zij-denken aanwakkert. Ongelijkheid in de 21e eeuw: de bepalende kwestie van onze tijd anders bekeken. *Marc de Vos was keynote spreker tijdens de derde Vooruitdenkerslezing van BrabantKenniss, 24 november 2016.*

<http://www.terralannoo.nl/ongelijk-maar-fair>

Rijkdom erotiseert en wordt gevierd. Armoede wordt in stilte beleden. Vandaar de Quiet500. De glossy daagt de 500 rijkste Nederlanders uit om mee te werken aan armoedebestrijding. Het magazine wordt vrijwillig gemaakt door onder meer cartoonisten, columnisten, journalisten, (stads)dichters en fotografen. Ook werken talloze bekende Nederlanders en Tilburgers mee. Een mooi signaal naar de samenleving: we kunnen elkaar helpen. En dat is belangrijk, want ook in Nederland is armoede een groot probleem. De opbrengst van de Quiet500 gaat naar innovatieve armoedeprojecten. *Quiet500 is een idee van schrijver A.H.J. Dautzenberg. Eind 2012 startte hij samen met Bart van Dalen, Ralf Embrechts en Hans van Vugt het project op.*

<http://www.quiet500.nl/>



DE STAAT VAN HET ONDERWIJS: ONDERWIJSKANSEN

Hebben leerlingen gelijke kansen in het onderwijs? Neemt ongelijkheid toe over de tijd? [De Staat van het Onderwijs 2014/2015, p.21-29, Inspectie van het Onderwijs - April 2016]



MONITOR 'SOCIALE VEERKRACHT IN BRABANT'

Zoemt in op het versterken van de sociale veerkracht, vanuit een integrale benadering. [Samengesteld door PON en Telos, in opdracht van de Provincie Noord-Brabant - Mei 2016]

Op een aantal plekken in het onderwijsstelsel lopen de verschillen in kansen sterk op. Bij de start in het onderwijs zijn al duidelijke verschillen waarneembaar tussen kinderen met een gelijk IQ van laag- en hoogopgeleide ouders én gedurende de schoolloopbaan neemt deze ongelijkheid alleen nog maar verder toe. Zo krijgen kinderen van laagopgeleiden vaker een lager schooladvies, ook bij hogere leerprestaties, dan kinderen van hoogopgeleiden. Verder stromen leerlingen uit kansarme gebieden minder vaak door naar het hoger onderwijs. Het rapport brengt de onderwijskansen helder in beeld, via tekst en infographics.

<https://www.destaatvanhetonderwijs.nl/downloaden/documenten/rapporten/2016/04/13/svho-2014-2015>

Sociale veerkracht is het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te kunnen gaan en de toegang tot externe hulpbronnen (persoonlijke hulpbronnen, sociale hulpbronnen en omgevingshulpbronnen) die ze daarbij nodig hebben. De transitie naar een participatiesamenleving betekent een verandering in de verhouding tussen burgers, overheid en maatschappelijke organisaties. De provincie heeft daarom de ambitie om regelmatig op strategisch niveau de dialoog aan te gaan over een sociaal veerkrachtig Brabant. Dit vraagt om inhoudelijke gespreksstof en dus om kwantitatieve en kwalitatieve kennis. De monitor voorziet in dergelijke informatie.

https://hetpon.nl/cms_file.php?fromDB=2450

'ONE MINUTES' ZELFREDZAAMHEID

NA AFLOOP VAN DE VOORUITDENKERSLEZING WERD EEN SELECTIE VAN 'ONEMINUTES' GETOOND, FILMPJES VAN ÉÉN MINUUT. TIJDENS DE INTRODUCTIEWEEK VAN KUNSTACADEMIE ST.JOOST IN BREDA WERDEN TWEEDJEJAARS STUDENTEN ANIMATIE/ILLUSTRATIE UITGEDAAGD OM IN ÉÉN WEEK TIJD EEN 'ONE MINUTE' TE MAKEN MET ALS THEMA 'ZELFREDZAAMHEID IN DE PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ'. HET FILMPROGRAMMA WERD GESELECTEERD DOOR POP UP CINEMA.



COLOFON

Dit is een product als onderdeel van de verkenning 'Mind the Gap!' van BrabantKennis.

Projectleiding: Anke van der Heijden (BrabantKennis)

Vormgeving: Scherpontwerp

Tekst: Sara de Kort (Sara de Kort Tekst & Communicatie)

Eindredactie: Mijntje Notermans (BrabantKennis)

Fotografie: Bart Vermeulen

Druk: Wilco Art Books

BrabantKennis is het platform waar strategische kennis van en informatie over Noord-Brabant wordt verzameld, ontwikkeld en gedeeld. BrabantKennis staat voor onafhankelijk vooruitdenken; het bekijkt de toekomst van de Brabantse samenleving vanuit wisselend perspectief. Naast het verzamelen en analyseren van data, het opstellen van trendverkenningen en scenariostudies, voedt BrabantKennis het publieke debat met discussie, lezingen en trenddagen.

Uitgave BrabantKennis,
december 2016

Volg ons op www.brabantkennis.nl of op
Twitter [@brabantkennis](https://twitter.com/brabantkennis).

Eerder verschenen als onderdeel van verkenning 'Mind the Gap!':

#1 Brabants Mozaïek, politieke scheidslijnen op de kaart (door Josse de Voogd)

#2 Terugblik Bijeenkomst 'Mind the Gap!' 22 september 2016

#3 Zoek de verschillen: hoe gelijk zijn we nog in Brabant? (door Roderik Ponds, Gerard Marlet en Clement van Woerkens)



MIND

De uitspraak 'Mind the Gap!' wordt in de Londense metro gebruikt om reizigers te waarschuwen voor het te overbruggen gat tussen treinstel en perron. Het is een perfecte metafoor voor een verkenning naar verschillen in de Brabantse samenleving. Wat betekenen de groeiende verschillen in opleidingsniveau, inkomen, de plekken waar mensen wonen en de waarden die ze belangrijk vinden? En wat kunnen we doen om deze verschillen te overbruggen?

THE GAP